СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XLIII. Ч. 297. Джерзі Сіти, Н. Дж., субота, 21-го грудня 1935. — VOL. XLIII. No. 297. Jersey City, N. J., Saturday, December 21, 1935 THREE CENTS

ПРИГОТОВЛЯЮТЬ СЕСІЮ КОНҐРЕСУ

ВАШИНҐТОН. — Провідники обох палат конґресу вже зіхалися сюди на приготування сесії конґресу.

Між першими справами, які треба було обговорити, була справа ухвалення бонуса для ветеранів світової війни. Провідники більшости в конґресі бачать, що в краю є така сильна опінія за таким закон, що навіть хочби президент далі стояв на своїм становищі, то конґрес ухвалить закон проти його вета.

Супроти цього провідники демократів збираються добитись якогось компромісу з непримиримими прихильниками бонуса. В цій справі вже й ведуться конференції між провідниками конґресу та представниками уряду.

БОРА ЗБИРАЄ ПРИХИЛЬНИКІВ.

ВАШИНҐТОН. — Сенатор Бора видав заклик до лібералних републиканців, щоби попирали його підчас конвенції републиканської партії як кандидата на уряд президента.

Група лібералних републиканців зі стейту Висконсин заявилася вже за його кандидатуру.

НАФТОВИЙ ТРОСТ ВИСТУПАЄ З ПЛЯНОМ ДОПОМОГИ РОБІТНИКАМ.

НЮ ЙОРК. — Нафтова компанія „Стендард Ойл Ко. оф Ню Джерзі" заведе впродовж кількох днів нову систему забезпечення робітників на старі літа.

Система має доповняти федеральний плян. Система добровільна. Котрий з робітників захоче належати до орґанізації допомоги, складає від 3 до 13 процентів своєї заплати на асекураційний фонд. До 3-процентової вкладки підприємство додасть саме стільки, скільки дає робітник. Коли робітник буде давати більше як 3 проценти, то компанія буде додавати 50 процентів вкладки робітника.

У цей спосіб створиться фонд, котрого мається вживати на потреби робітника, при чому воля робітника має бути вирішною для вживання його забезпечення.

ПЕРЕЇХАНО СЛІПОГО СЕНАТОРА.

ВАШИНҐТОН. — На Томаса Д. Шела, сліпого сенатора з Минесоти, наїхав тут якийсь автомобіліст та розбив його так поважно, що сенаторові грозить смерть.

Автомобіліст не задержувався, але пігнав далі. Сенатора без памяти піднято з вулиці й завезено до шпиталю, де лікарі відкрили в ньому розбиття черепа, зломання лівої ноги та поважні внутрішні ушкодження. Візвано негайно родину сенатора до його ліжка, бо лікарі припускають, що сенатор не вийде з покалічень.

Поліція розпустила сітку за автомобілістом і арештувала якогось чоловіка, котрого вона підозріває як виновника.

СЛІДСТВО НАД СМЕРТЮ ФІЛЬМОВОЇ ЗІРКИ.

ЛОС АНДЖЕЛЕС. — Чим довше ведеться слідство в справі смерти фільмової акторки Тельми Тод, тим більше справа замотується.

Предсідник великої лави присяжних суддів заявив, що акторка могла впасти жертвою вбивства при помочі моноксидового газу. Він казав візвати на переслухання довгу низку свідків, між іншими першого чоловіка померлої акторки, Паскаля ді Чіко, котрий того самого дня, в котрім відкрито тіло акторки, виїхав літаком до Ню Йорку.

Величезні товпи народу переходять попри тіло акторки, виставлене тут на публичний вид перед спаленням його, згідно з її бажанням.

ПОДВІЙНЕ ВБИВСТВО З КЛОПОТІВ.

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ. — Герберт Виґнал, 49-літній робітник у гаражу в Джерментавні, постріляв смертельно свою жінку, ранив поважно свого 12-літнього сина, а потім вистрілом відобрав собі життя.

Кажуть, що він журився незаплаченими рахунками, головно довгами в шпиталі за лікування дочки.

ЗИСКИ УРЯДУ З НАПИТКІВ.

ВАШИНҐТОН. — Бюро внутрішних приходів подає, що за перших 5 місяців цього фінансового року уряд дістав з алькогольного податку 221 міліонів долярів.

Є це 42 міліони долярів більше, як за минулий рік.

ПОСТУП ТЕЛЕВІЗІЇ.

ВАШИНҐТОН. — „Краєва Телевізійна Корпорація" внесла вже до федеральної комісії комунікації просьбу за дозвіл відкрити в Ню Йорку першу телевізійну розсилкову стацію.

Уряд сумнівається, чи телевізія поступила вже на стільки, щоб це давало урядові право надавати підприємству дозвіл на відкриття телевізійної стації. Адвокатир підприємства кажуть, що відкриття такої стації причиниться до дальшого розвою телевізії, бо практичне ведення діла негайно відкриє практичні недостачі винаходу.

МАДЯРСЬКИЙ ТЕМПЕРАМЕНТ.

З Будапешту доносять: В одній мадярській громаді знайшли на гориці 14-літнього хлопця — вішельника, Антона Пута. Біля нього лист, що пояснював учинок. Він кохав сусідську дочку, що мала 20 літ і сміялася з недолітка. Він не міг пережити нещасливої любови.

ФАТАЛЬНА 13-КА.

Великий письменник сучасної Італії, Д'Анунціо, панічно лякається „тринацятки". Листи, що він їх мусить вислати в 13-тий день місяця, датує числом 12+1. Виявляється, що страх перед „фатальною тринацяткою" мали такі визначні французькі письменники, як Віктор Гіґо, Діма — батько, Бальзак, Міссе, Теофіль Ґотіє і Сіллі Прідом. Останній, хоч був лавреатом Нобля в 1902 р., ніколи не сідав за стіл, за яким сиділо 13 гостей. Покійний лотиський письменник Антін Австрін у своїй автобіографії називає тринацятку — зловіщим числом. 13-го січня 1905 р. його досягла на залізничому мості в Ризі куля московського салдата, а рана від неї не загоїлась у нього до кінця життя. 13-го травня 1906 р. поета арештували і т. д. Назагал страх перед „фатальною тринацяткою" так поширений серед низів і верхів громадянства, що треба великої сили волі, щоб не дати себе нею засугерувати. Навіть найбільші раціоналісти нишком стараються сходити „тринацятці" з дороги...

ЗАБОРОНА ОСНУВАННЯ КРУЖКА „РІДНОЇ ШКОЛИ" В КОМАНЬЧІ.

Саніцький староста Ваґнер видумав нову „націю лемків", бо у мотивах заборони оснування Кружка „Рідної Школи" у Команьчі подав, що провід Кружка „Рідної Школи" у Команьчі може розвивати небажану агітацію „серед лемків".

СУМОВИТЕ ТАНҐО ПРИЧИНОЮ 6 САМОГУБСТВ.

Поліція в Будапешті заборонила грати сумовите і зворушливе змістом і мельодією танґо „Остання неділя". Причина така: За 6 днів під впливом цього танга скінчили самогубством 6 осіб.

ВІТЕР ВИСУШИВ МОРЕ.

На Каспійськім морю сталося досить рідке природне явище. Повіяв сильний вітер з півночі й посунув Каспійське море зверх 20 км. углиб. На просторі 20 км. від берега вода геть відійшла, так, що видно дно моря. Кількадесять риболовних човнів опинилися несподівано на суші серед моря. Інші човни порозбивала геть буря. Потерпілим від бурі морякам висилано на поміч моторові човни й літаки. За кілька днів, як устала буря, морські води почали знову вертатися поволі до своїх берегів.

ПОЛЬСЬКИЙ ЛЕКТОРАТ У ЧЕРНОВЕЦЬКІМ УНІВЕРСИТЕТІ.

В черновецькім університеті утворено при катедрі славістики польський лекторат. 11-го листопаду ц. р. новоіменований лектор, В. Саніцький, виголосив інавґураційний виклад про „Впливи і переклади з румунської літератури на польську мову і навпаки".

ЛІКВІДАЦІЯ ОДНОГО ОБМАНУ.

З днем 1 січня 1936 зліквідують большевики „Інтуріста". Оця інституція повстала з чистого рахунку на наївних туристів з „капіталістичного пекла", що мали охоту й відвагу відвідати пролетарський „рай".

„Інтуріст" затруднював цілий штаб добре витресуваного апарату, який мав завдання показувати „іностранцам" лише те, що бажала большевицька влада показати.

„Іностранним" баранам показувано новочасні хмародери, фабрики, вдоволених пролетарів, що славословлять Сталіна, тощо... Зате старанно закривали ті чорні плями советського „раю", на вид яких здригалася совість навіть найбільших ентузіястів зпоза советської держави.

Агенти „Інтуріста" — були звичайно теж агентами Г. П. У. Вони пильнували кожного чужинця і не пускали нікого самопас оглядати „рай", а тим, що всетаки відважились і вирвалися зпід „опікунчих" крил агентів, грозили, що не відповідають за їх безпеку й цілість.

„Інтуріст" створено виключно на те, щоб від наївних „буржуїв" здерти якнайбільшу скількість чужої валюти, якої брак большевики сильно відчували.

В початках доходи „Інтуріста" були знамениті. Доляри й фунти йшли з кишені „буржуя" до кас Комінтерну для скріплення большевицької пропаґанди за кордоном. У той час, як населення Совєтів міліонами гинуло з голоду, по крамницях, призначених виключно для чужинців, можна було, очевидно за солену ціну, купити все те, що стрічається в першім-ліпшім склепі от хочби у Львові.

Та фунти й доляри перестали тепер впливати. Наївних „іностранцев" було щораз менше. І це є головною причиною ліквідації „Інтуріста".

ПІМСТА ДИВАКА.

Один італійський землевласник, що жив у незгоді з родиною, купив під кінець життя льос у Турині. Ніхто з родини не журився старим і не знав про льос. Старий умер. Аж туринська централя почала шукати старого, бо його льос виграв 2,000,000 лірів. Родина заметушилась, але не могла знайти льосу. Почалися суперечки. Одні одних підозрівали. Найстарший брат навіть вніс судову скаргу. Аж знайшлася записка про те, що льос зашитий у сорочці. Сорочки не знайшли. Догадувалися, що в тій сорочці поховали дивака. Родина просила пароха, щоби той дозволив розкопати гріб. Священик вагався. Тоді нетерпелива родина нічно самовільно розкопала гріб. Льос знайшла, але опинилася тепер перед судом за влом до гробу.

САМОВІЛЬНА „АМНЕСТІЯ".

Перед перемиським судом стане небаром урядовець городського суду в Ярославі, Міхал Бзонь, обвинувачений у тому, що впродовж сім літ свого урядування за оплатою примінював супроти засудженних самовільну „амнестію" та влаштовував у судовому будинку бенкети для приятелів при співучасти арештантов. Бзоневі вичислено аж 295 випадків таких зловживань.

НЕВДАЧА ПОЛЬСЬКОГО ЛЕТУНА.

Польський летун майор Карпінський, що недавно вилетів літаком у дорогу до Австралії, перелетівши коло 9,500 км., мусів припинити дальший лет в Індії. На летовищі в Преххаб літак перевернувся при старті, наслідком чого було ушкодження апарату й поранення летуна. Майорові Карпінському бракувало ще 5,000 км. до цілі.

ЖІНКА ЗМІНИЛАСЯ.

Так каже один англійський пастор, що по довгих роках душпастирювання пішов тепер на емеритуру.

Вінповінчав у свому житті тисячі пар женихів. Нинішній жених такий самий, як перед десятками літ. Зате молода зовсім інакша. Нині вона певна себе, нерозстріпана, ні нерозмріяна, не червоніє... Нині ще часом жених почервоніє, але жінка ніколи...

Часи зміняються.

ЗОЛОТО ЗА ЗАЛІЗО.

Деякі італійські патріотки пожертвували Мусолінієві золоті перстені. Фінансова рада взиває до загальних пожертв. Рахунок такий: десять міліонів замужних жінок, отже десять міліонів перстенів. Кожен перстень важить пересічно 5 грамів. Це дає міліярд лірів. Кожна жінка дістала би залізний перстень із написом „замужні італійки — відповідь на санкції".

НАСЛІДКИ ВОЄННОГО СТРАХУ.

В етіопськім місті Гарарі повстала паніка перед італійським летунським нападом. Нападу не було, але наслідки переполоху виявилися: два етіопці померли зі страху, а дванацятеро передчасно побачили світ. — Війна приспішує події.

НОВОПОГАНСЬКИЙ ШЛЮБ.

Президент франконської округи в Німеччині, д-р Гельмут, звінчав одну пару нареченьких за новопоганським германським обрядом. Президент повчив нареченних, що таке „германсько-нордійське подружжя, підчеркуючи, що воно не повинно бути ні з любови, ні з інтересу, але що це має бути „національний чин". Опісля вручив президент обручки нареченим і виголосив отсі слова: „В імени німецької нації і в дусі спільної нам, німців, крови лучу ваш подружний звязок отсим знаменем вірности".

БАГАЧ ЖЕБРАВ.

В Станиславові увязнили за настирливе жебрацтво багатого власника камениці з Заболотова, Якова Орінґера. Орінґер оправдувався, що жебрав гроші на сплату гіпотечного довгу на його реальности. При арештованім знайшли більшу суму вижебраних грошей.

УБИВ ЖІНКУ ЗА КРИХТУ МОЛОКА.

Перед варшавським окружним судом станув 55-літний селянин Ян Цесляк, обвинувачений у тому, що вбив жінку. Сталося це в суперечці за молоко, яке жінка Цесляка давала теляті, замісць його продати. Цесляк ударив жінку кулаком у живіт так сильно, що порвав їй кишки; наслідок того вона до трох днів померла.

НОВИЙ ЗАКОЛОТ В ЕВРОПІ

ЛОНДОН. — Зліквідовано цілковито мирові предложення, виготовлені Великою Британією і Францією, якими поділено Етіопію. Партія Праці поставила в парляменті внесення, щоб уділити урядові Болдвина нагану за цей проєкт. Внесення перепало. Премієр Болдвин признав, що зробив помилку, зі свого становища не зрезигнував і остався надалі премієром. Зате міністер справ заграничних, Гор, обстоював мирове предложення і заявив, що не думає, що він зробив щось злого, та резигнує.

МАБУТЬ І ЛЯВАЛЬ ЗРЕЗИГНУЄ.

У тім самім часі французький парлямент теж запротестував проти поділу Етіопії в користь Італії. Надіються, що співавтор цього проєкту, премієр Ляваль, буде змушений зрезигнувати.

НАДІЯ НА ЗБРОЮ.

Італійці вже певні, що з мирових переговорів нічого не вийде та що їм треба готовитись до нової офензиви в Африці. Є вони теж тої думки, що італійсько - етіопський конфлікт таки доведе до війни в Европі.

ЛІҐА НАЦІЙ БУДЕ ДАЛІ ПЕРЕГОВОРЮВАТИ.

Ні Англія ні Франція не будуть уже більше вести переговорів з Італією на власну руку. Полагодження італійсько-етіопського конфлікту перейде тепер у цілости до Ліґи Націй.

ЯПОНЦІ В МОНГОЛІЇ.

МОСКВА (Росія). — Таки заноситься на війну Японії з Советами. Зачнеться вона правдоподібно через спір за впливи в Монголії. Досі ціла політика Совєтів була звернена в Азії головно на те, щоб опанувати цю країну. В тій цілі побудовано навіть на Сибірі новий залізничий шлях з величезним виснаженням у грошевих витратах і в людським матеріялі. Та Японія не думає резиґнувати зі своїх плянів опанування Азії. І тому вже вступили японські частини на землі Монголії.

„ДОВБУШ" БЕРЕ УЧАСТЬ В ОЛІМПІЯДІ.

ЧЕРНІВЦІ (Буковина). — Рухливе й відоме черновецьке спортове товариство „Довбуш" вирішило взяти активну участь у Світовій Олімпіяді 1936 р. у Берліні та з поспіхом приготовляється до свого виступу, який заманіфестує українське імя на світових змаганнях.

ПОМЕР ЮРІЙ МОРАЧЕВСЬКИЙ.

ЛЬВІВ. — Померла мало відома, але дуже талановита і цінна людина. Це городський суддя Юрій Морачевський, син відомого професора ветеринарної академії у Львові і Софії Окуневської, відомої українки-лікарки. Хоч батько був поляк, син його почував себе українцем і належав до українських товариств, як прим. до „Пласту" й „Укр. Т-ва Прихильників Мистецтва". Був вихований на чужині. Дістав дуже солідну освіту. Володів знаменито французькою та німецькою мовою, знав добре чужинну літературу і мистецтво і був добрим піаністом. Цікавила його етнографія і він зібрав зразки нашого народного побуту, як і твори мистецтва. Вдача його наказувала йому шукати самотности. Тому і не брав ширшої участи в громадськім житті.

НАЗАД ДО „ОРДЕНОВ" І „МУНДІРОВ".

ПАРИЖ. — Під таким заголовком подає паризьке „Українське Слово" новинку про впровадження Советами новий знак „атлічія" під назвою „орден знака почота". Згідно зі статутом, цим ордером будуть нагороджувані советські громадяни, що виявили себе особливими заслугами в господарській, науковій, культурній та іншій діяльності. Дотепер мали Совети три ордери: Леніна, червоної звізди і трудового знамени. Ордер „знака почота" є вже з черги четвертий. Не береться тут під увагу інших „знаків атлічія", як ось наприклад „значок ворошіловського стрелка" і т. п. Ось так і на тім полі вертаються Совети до старої Росії з її „чінами, орденами і мундірами".

НАГОРОДИЛИ КАТІВ УКРАЇНИ.

МОСКВА. — Совети нагородили народнього комісаря внутрішних справ советської України, Балицького, званням комісаря І-шої ранги. Два помічники Балицького, Кацнельсон і Карлсон, є іменовані комісарями ІІ-гої ранги.

Хто вони?

Подаючи новинку про ті нагороди, паризьке „Українське Слово" додає, що Балицький є відомий як головний керівник терору на Україні. Саме з його вини гинули люди міліонами підчас голодової акції. Він є головним виновником висилки українців поза межі України та численних розстрілів. Він є найбільш зненавидженою особою на Україні, але зате найбільш любленою — в Москві. Балицький є по національности поляк. Кацнельсон і Карлсон це жиди.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.
at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jeresy City, N. J. on March 30, 1911 under the act of March 3, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

За оголошення редакція не відповідає.

Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

ЧИ АМЕРИКА МАЄ ОПОЛЯЧІТИ?

Як у якомусь південному стейті білі люди злінчують чорного, то на це люди не звертають великої уваги. Ґазети навіть не вважають цього новинкою, яку варта подавати. Не бачать вони того, що жорстокі почування, які знаходять свій вислів у такому нападі, скоро знову шукають нового виходу й, не знайшовши виходу проти чорного, можуть знайти його в нападі на білого чоловіка.

Коли недавно в стейті Ню Джерзі кілька жорстоких і трусливих поліцаїв напали на дім іміґранта, то й це американські ґазети не вважали за гідну уваги новинку, поки обурення великого числа людей не переконало ґазет, що й іміґрант не худобина, яку можна стріляти як вола. Та ще й тоді (навіть між самими іміґрантами) були люди, які поза деревом не бачили ліса; як південні лінчівники поза чорною шкірою не можуть бачити людини, так вони бачили тут іміґранта, чи „демнед полака", а не людину. Знов не розуміли того, що кому раз уходить безкарно розправлятися жорстоко з людиною, то він набирає в такій розправі смаку й хоче розправлятися таксамо жорстоко вдруге.

Тепер з Тампи, в стейті Флорида, доносять про напад білих уже на білих, і то не на іміґрантів, але на родовитих американців. Жертвою впали люди із зреорґанізованої демократичної партії. Як вони виходили з поліційної стації, де вони протестували проти виборчих шахрайств, до них підійшла шайка узброєних людей і заставила їх усісти до ждучих авт. Як один з них опирався, його всаджено до авта силою. Схоплених повезено в ліс. Там їх бито ланцюхами й кнутами, а потім намащено смолою й обсипано пірям. Два з них утекли й покликали поміч. Поміч прийшла запізно, бо один з них уже лежав без памяти. Не зважаючи на лікарську поміч, він до кількох днів з побоїв помер.

Приятелі вбитого домагалися слідства. Показалося, що нападу доконали: один поліційний сержант, три звичайні поліцаї та два спеціяльні поліцаї. Була це пімста політичної машинерії одної партії проти політичних противників. Ціла подія немовби взорована на польській „пацифікації" українців. Послугувалися при тому закидом комунізму, хоча ні вбитий ні його товариші не комуністи. Зрештою, якби навіть були, то в Америці комуністична партія не заборонена й боротися з комунізмом можна звичайними правними засобами.

Треба було аж обурення всеї Америки, щоб виновників нападу покликати до судової відповідальности. Багато людей сумніваються, чи вони будуть покарані. Люди південних стейтів, що привикли до безкарних лінчів чорних, затвердли вже так, що тепер уже не відчувають, як лінчують одного з білих. Розголос, який дістала подія через ґазети, розбуджує жорстокі інстинкти по всій Америці. Як влада й громадянство не покладуть їм межі, то американське громадянство може легко дійти до такого одичіння, до якого дійшло, наприклад, громадянство польське.

СУД НАД УКРАЇНСЬКОЮ МОЛОДДЮ У ВАРШАВІ

ПЕРЕСЛУХУВАННЯ СВІДКІВ.

(З львівського часопису „Українські Вісти").

(15)

Теодор Норкевич, постерунковий, зізнає, що критичного дня повідомлено його підчас служби, що на вул. Коперника був напад. І дійсно там стрінув він раненого в руку постерункового. Він заопікувався раненим і повідомив комісаріят. У міжчасі донесено йому, що на вул. Фоксаль доконано замаху. Залишив тоді поліцая — як дізнався потім, Обремського — а сам пішов на вул. Фоксаль. Саме тоді виносили раненого міністра до каритки поготівля. На вулиці дали йому хлопці два патрони від револьвера. Ще передтим отримав від Обремського третій патрон.

Після переслухання того свідка заряджено перерву.

СВІДОК, ЩО СПРЯМУВАВ СЛІДСТВО НА ПРАВИЛЬНИЙ ШЛЯХ.

Юзеф Пйонткевич.

Після перерви, в год. 13.45, продовжувано розправу. Зізнає свідок, інспектор поліції — Пйонткевич.

Дня 15. червня 1934 прийшов він у год. 17.30 домів і довідався, що в міжчасі за ним запитувала команда поліції. Від дижурного старшини дізнався про замах на міністра. Свідок удався на терен злочину. Перешукуючи його, звернув увагу на дім ч. 5, при вул. Окульнік. Коли спитав поліцая, чи цей дім перешукали, дістав потверджуючу відповідь. По якімсь часі приніс ком. Пжиґода зелений ґабардиновий плащ. У кишенях знайдено: клаптик матеріялу, кусник коробки від сірників, 2 спинки від сорочки, білєт і жовто-блакитну ленту. Цю ленту показав усім приявним поліційним старшинам.

Приїхав начальник виділу безпеки при міністерстві внут. справ, Кухарський, і велів свідкові робити розшуки. Свідкові закомуніковано, що замаховець покинув на вул. Фоксаль капелюх і ще якийсь пакунок. Від Кухарського дізнався, що цей бачив якогось осібняка, як виходив із дому ч. 5. при вул. Окульнік. По вислуханні Кухарського пішов свідок до клюбу, де зібрались уже члени уряду, представники прокуратури і міністерства справедливости. Свідок зголосив прокураторові Рудніцькому знахідку, а той заявив свідкові, що вбивник покинув на вул. Фоксаль бомбу й капелюх.

Зчерги свідок подрібно описує вигляд бомби, опакування, як теж складові її частини.

Свідок відвіз бомбу, для провірки на цитаделю, сам вернувся до клюбу і там, у приявності всіх членів уряду, з прем. Козловським, видвигнув здогад, що **замах виконала ОУН.**

На його здогад зложились такі дані: лента, стріл до міністра ззаду, втеча й опакування. Папір до опакування купував убивник у склепі Ґаєвського, недалеко двірця. Це підсунуло свідкові думку, що його купував хтось, що приїхав до Варшави.

Не без значіння була теж відомість про те, що мін. Перацький на кілька днів перед замахом вернувся з політичної подорожі по Східній Галичині, де переговорював з українцями.

Знаючи про арештування у Кракові, в день 14-го червня, навязав бомбу з краківською справою.

Опісля, 2. липня, отримав від своєї знайомої Ґліценштайнової. телефонічну відомість, що впродовж місяця мешкав у неї якийсь молодий чоловік, що акцентом нагадував львовянина. Інспектор велів свідкові докладніше все це оповісти команді поліції.

Ґліценштайнова подала й те, що її сублькатор зник 15-го червня, а за кілька днів отримала від нього картку з Ґдині Коли відписала під поданою адресою до Ґдині, відповідь повернулась, бо надавець написав фальшиву адресу.

Її льокатор залишив, кремі деяких річей, теж і **особистий довуд на імя Сваричевського.**

Її льокатора відвідувала часто якась студентка. Дня 15-го червня дзвонив хтось до Сваричевського. Після тієї розмови Сваричевський був сильно поденервований. Коли його Ґліценштайнова спитала, чому такий схвильований, відповів: Якто, не знаєте, що вбито мін. Перацького?

В часі переслухання Ґліценштайнової устійнено зі знимки, що Сваричевський — це Лебедь.

На дальші запити предсідника свідок оповідає, що акцією ОУН цікавився, читав „Сурму". Він був певний, що замах виконала ОУН, бо вона заповідала перекинення терористичної акції на польський терен. Крім того сам спосіб стріляти людину ззаду вказав, що це робота ОУН.

Інсп. Пйонткевич відкинув існуючу концепцію, яка в замаху підозрівала ОНР (Обуз Народово - Радикальни). Свідок це виключив тому, що ця орґнізація веде виключно протижидівську акцію. Свідок був у близьких взаєминах з убитим міністром і знав від нього, що він переговорював із членами ОНР. Тому виключає, щоб убивник вийшов з тих кругів. ОНР не мала ніякого інтересу в убивстві міністра.

Свідок свої спостереження про справників замаху передав міністрові Міхалковському, а той погодився з ним.

В ОБСТРІЛІ ОБОРОНИ.

Д-р Горбовий: Чи поза варшавським замахом були ще інші випадки українських замахів поза Східньою Галичиною?

Свідок: Не пригадую собі.

Д-р Ганкевич: Чи тільки українці могли стріляти ззаду?

Свідок: Це типовий терористичний замах. Так убивають українці. Зрештою після ліквідації терористичних боївок у Польщі, не було більше ніякого терористичного середовища.

Оборонець: В слідстві подано, що якийсь старшина давав фальшиві вказівки.

Свідок: Дійсно, поліцай Баґінський зізнав, що на вулиці стояв якийсь старшина, без шапки, в товаристві жінки. Виключаю, щоб це був старшина, бо вони без шапок не ходять. Міг це бути член „Пшиспособєня Войсковеґо". Могла це бути охорона втікача.

Д-р Ганкевич: Чи свідкові відомо, що на вулицях Варшави появилися летючки, що прославляли вбивника?

Предсідник: Ухиляю це питання.

Д-р Ганкевич: Ви зізнали, що члени уряду після замаху підозрівали, що замаховець міг вийти теж із кругів ОНР. На чому свідок опер своє ствердження, що замах всежтаки виконала ОУН?

Свідок: Я спочатку обстоював, що ще це робота ОУН. Концепцію з ОНР взято „з повітря", не обосновано.

Д-р Шлапак: Чи свідкові відомо, що орґанізовано й інші замахи, не тільки ОУН-івцями?

Предсідник: Ухилям то питане.

Оборонець: Чи відомо свідкові, що в Станиславові доконано бомбовий замах на жидівський склєп?

Предс.: Ухилям то питане.

Оборонець: Чи відомо свідкові те, що ще якийсь осібняк автом гонив убивника?

Свідок: Нічого подібного не було.

На дальші запити свідок стверджує, що бомба з „Тарґів Всходніх" була того самого типу.

На запит д-ра Шлапака свідок стверджує, що в день убивства міністра, на підставі його відомостей, розліплено в в Східній Галичині летючки О. У. Н.

Д-р Ганкевич вносить, щоб суд переслухав інспектора поліції Сітковського й комісаря Пжиґоду на обставину, хто такі інформатори, що впровадили поліцію на хибну дорогу, вказуючи фальшиву дорогу втечі. Позатим вносить оборонець, щоб суд зареквірував акти в справі бомби, вжитої на „Тарґах Всходніх", на доказ, що була вона зовсім інакше спрепарована.

Прокуратор спротивився тому внескові, а суд відкинув його.

Потім заряджено кількахвилинну перерву.

Францішек Виврoцький — це той, що в часі замаху стояв біля японської амбасади й побіг за **вбивником.** Підчас погоні **вбивник стрілив у напрямі свідка й він перестав гнатися за ним.**

На запит д-ра Павенцького подає, що плащ убивника побачив у год. 18-тій.

Іґнаци Козьол, пшодовнік поліції, був у Кракові підчас ревізії в Карпинця. Довідався, що з Висли витягнено якісь річи й друки. Знайдено там і пуделко, а в ньому жовто-бронзовий порошок.

Свідок **Манек,** постерунковий у Кракові, зізнає на обставину знахідки набоїв і друкарських черенок.

Свідок **Мидляж** із Кракова зізнає на обставину валізи з літературою.

Свідок **Копальський** переводив у Кракові ревізію в Карпинця. Предсідник відчитує його зізнання про вислід ревізії. Предмети, знайдені там, окреслював піротехнік Сендура.

Опісля зізнавав свідок **Мацьол,** пшодовнік у Кракові. Він ходив у ночі з 18 на 19 лютого 1934 на двірець і там обсервував приїзд Климишина, який мав два коші, два пакунки й течку. Климишин зустрінувся там із Карпинцем і обидва таксівкою поїхали на вул. Пуласького 15. Свідок поїхав услід за ними. На Ринку зачіпило якесь авто таксівку обсервованих. Це спричинило задержку. Зявився постерунковий, який стягнув протокол, причому вилеґітимував обсервованих.

Потім Климишин і Карпинець поїхали на Дембнік, а при вул. Пульського 15, затримались і внесли баґаж до мешкання, в якому жив Климишин.

Тому, що свідок не пригадує собі подробиць обсервації, суд відчитав його зізнання в слідстві. Ті зізнання свідок потверджує.

В Климишина знайдено на столі течку з набитим револьвером. У нього ночував тоді осібняк, що подав себе як Тадеуш Клодніцький. Довуд того осібняка був фальшивий.

Свідок Мащак обтяжує.

Хоче зізнавати по українськи, одначе предсідник забороняє. Свідок зізнав, що відбув 2-літню кару за участь у нападі в Городку Ягайлонськім. Лебедя знає.

Свідок оповідає подробиці, що дотичать нападу. Раз дістав приказ від Березинського піти на стрічу. На умовленому місці застав двох осібняків, з якими пішов до мешкання Березинського. Там показали йому плян почти. Бачив там револьвери. Інструкції давав осібняк, подібний до **Лебедя.**

Свідок додає, що Лебедя бачив перед тим нападом іще раз.

Тому, що свідок не пригадує собі подробиць, суд відчитує його зізнання.

Свідок **Казімеж Білєвич,** начальник слідчого уряду в Кракові. Він подає подробиці, що відносяться до нагляду Климишина й Карпинця в **Кракові.**

Дня 18. лютого 1934 отримав із Тешина телеґраму про те, що якийсь осібняк іде з двома кошами бібули до Кракова. Обсервація устійнила, що це був Климишин.

Свідок подає докладний вислід обсервацій осіб, які виїжджали з Кракова до Львова і Тешина. Говорить теж про референта пропаґанди Спольського. На його (Спольського) доручення відсилано літературу до Львова.

Карпинець і Климишин тримали звязок головно з Івасиком, Іриною Хомяк, Емілією Ліницею, Стецькою й іншими.

На запит обор. д-ра Шлапака, чи свідкові було відомо, що в хаті Карпинця є лябораторія ОУН, свідок відповів, що перед ревізією мав такі інформації.

Чергове питання оборонця на обставину, чому свідок, маючи такі інформації, не зліквідував ОУН в Кракові, як теж чи свідок міг би ствердити, що по ліквідації ОУН в Кракові не дійшло би було до замаху — предсідник ухилює.

(Далі буде).

Кульбаба знад Дністра.

НЕНЯ І СИН

I.

Встала рано — ні, не встала, а зірвалась по кількагодиннім кунянні і вичікуванні дня. Не спала, як інші. На дворі сіріло. Вже треба йти, бо далека дорога. Чотири милі з гаком, а на час треба бути. Мусить бути... Вже місяць цілий не була. Не було як... Сапання за шульок набрала і треба було сапати від рана до ночі, бо треба... Сама одна осталась, хто поможе? Хто заробить?...

І вичікувала ще, може прийде. Бо як востаннє була, то „адукат" казав, що за кілька тижнів або прийде, або засудять... Може — не дай Боже — і засудили. За що? Не розуміла добре. А слідчий суддя так кричав на неї, як пішла просити картки на „побачення". Кричав щось, вона не розуміла, а на кінець крикнув „не вільно". То зрозуміла...

Сьогодні знов іде туди. Взяла на плечі ще з вечора приготовану торбу з хлібом. Тяжка трохи... Три бохонці хліба, сир, зароблений у сусіди, цибуля, кусок солонини і біла сорочка. Це все для нього. Для сина! Для себе пляшку на воду, кусок хліба і головку чіснику за пазуху. Як буде вертатися, то зїсть...

Вийшла до сіней, перехрестилась, на дворі ще й хату перехрестила, засунула засуву, замкнула на колодку і йшла. Ще на мить задержалась, перегнулась через малий плотик і зірвала кілька гильок мокрого від роси васильку. За пояс заткнула... „Він так любить, як василькок пахне"...

Йшла селом. Тихо-тихо ще було. Навіть когути не піяли ще. Село спало... Лише якийсь пес, часами перелякана курка тревожно кричала: „Куди?" Куди? Куди так рано?" Йшла, не оглядаючись, і шептала молитви...

„За душу чоловіка свого помолюся... Прийми його, Боже, в царство небесне, де всі святі й праведні спочивають, де ангели й херувими пісні співають... Отче наш...

„І молюся до Тебе, Боже, за свого сина, за свою дитину, що його не бачу, що з ним не говорю, але за нього гадку маю, його споминаю. З Тобою, Боже, за нього говорю. Тебе, Боже, за нього прошу, за його здоровля, за його долю, за його волю... Отче наш...

„І борони його, Боже, від людської ненависти, від дурного розуму, від світського сорому, від лихих очей, від лукавого чоловіка, від нечистого духа —, від усього лихого... Отче наш...

Сонце вже показалось на землі... Ні, на небі, мов круг мідяної бляхи, і щойно тепер із землі зачало поволі підноситись і набирати блеску — сяйва, неначе на доказ, що на землі правдиво ясного нічого нема. Все гарне, ясне, високе — недосяжне, як воно, а зіткнувшися з землею, мусить прибліднути.

Вона йшла, не оглядаючись. Що їй там сонце? Що їй там краса? Її краса, сонце, усе, от там — далеко, далеко... Сьогодні четвер, то певно думає про неї і жде — чекає...

„І дай, Боже, сили щасливо зайти й здорово вернутись, бо тамтой раз тиждень не могла піднестись, як вернулась... І дай, Боже, щоб сендзя добрий був і пустив... Дай Боже! — шептали уста.

Й земля задивилась та й собі: „Дай, Боже, краси й роси!" От сонце яке гарне!... Кланятись почали трави — збіжжя. Зелена кукурудза, і біла, як міська панна, гречка. Сонце розсміялось ясно і сипнуло щедро проміння, неначе господар золоте зерно — цілою жменею.

І гарна стала земля...

Й дякувала сонцю, як уміла. Знову кланятись почало все, а жито, найстарше, найповажніше, похилило у великій покорі колоски і не підносило їх навіть. Дякувало Творцеві, що позволив старости діждатись. (А на селі кажуть, що під серп проситься).

Вже і добрий день зробився. З серпом дехто вийшов на поле.... Худібку діти вигнали і водять на шнурках, по суголовках. Нема, як то колись: пустив на толоку, тай пішла. Тісно стало всюди.

Вона пішла... З плеча на плече торбу перекладала, бо чимраз тяжча була. Половина дороги... ще трохи — ще трохи. Ноги вянули. А сонце вже гарячо-гарячо цілувало землю, що виглядала тепер у білій перемітці з мряки, як молодиця по шлюбі. Гарна була земля, принадна, розкішна... Тому сонце так гарячо цілувало її. Вже близько місто. Вона йшла, час від часу води з пляшки попила і йшла...

II.

В будці гамір-крик, ніби на ярмарку. Торби з хлібом „посмітюхам" подають, порожні відбирають, картки на „відзене" старшому дають. Вона сидить у кутку, нічого не бачить, нічого не чує, змучена до краю та своїм горем прибита...

Пятнацять літ!... А, Боже! Боже, поможи йому витерпіти, сили дай, щоб не показати по собі тої розпуки... бо... бо най не знає... Аякже йому буде?—І за що це, за що? Він такий добрий — мухи не скривдив би, здається, а тут 15 літ... Адукат казав, що ще будуть раз судити, але надія мала — а розпука велика, велика...

Тихо! Старший питає. Зірвалась, як учула своє назвище, підбігла до дверей...

Зимної перегороди вчепилась, щоб не впасти... А він решітку обома руками стиснув і лицем приляг до неї...

— Ненько!

Сину!... — і тихо...

Яка марна та мова людська! Де є слова, щоб можна ужити їх тепер? Міцніше від слів говорять їх очі та судорожно в обоїх стиснені руки, мязи лиця, усе тіло...

На неї дивились ясні, здається спокійні очі... В душу вступав спокій. Мусить бути спокійна!... Він озвався перший:

— Здорові, нене!? — Махнула головою. — А ти, а ти сину? — Усміхнувся...

— А за що? За що дитинко?

Її голос починає дрижати. — Так, нене, 15 літ!...

— Адвокат казав, що не все ще пропало. А якби? То і що? Ти ще молодий, 15 літ мине... У тебе 19-тий доперва. Бог добрий!... І я буду приходити все —. все, що місяця...

„Кінчити!"

— А, синку! Там хліб, сорочку тобі дала... ще дещо... А булаб забула, ось васильку тобі урвала з городця. — Узяв крізь дірку, підніс і низько схилив голову.

— Сину!... (З боку, по одній і другій стороні верещали жиди, як навіжені, в цілий голос).

— Сину! — Підніс голову. Досвіта й несла дотепер за крайкою, блищали великі — свіжі краплі роси. А може це не роса?...

„Вийти!"

— Бувайте здорові, нене!... Не плачте!

— Не плачу, чого? То сонце цілу дорогу разило очі, і тепер чомусь заходять слізми.

Вийшла...

III.

А в опівночі відчиняла двері своєї хати... Як колода повалилась на лаву, біля стола. Вже всі молитви вишептала дорогою, а тепер не може вже. — Маріє... Маріє! І в Тебе був Він один... Вислухай мене! — І Ти терпіла, Маріє!... Зглянься!... 15 літ, а він такий іще молодий... Маріє! І за що?... Маріє! Таж то дитина! Вислухай! — Боже! прости йому!... 15 літ. Ах!... Сонце дуже поразило очі, бо сльози капали довго-довго.

Місяць глянув у вікно й байдуже відвернувся. Терпіння... Чи мало я бачив його? Тепер і людей не зворушує воно, а не то мене старого... Поплив дальше... І ще в одно вікно глянув і підглянув: Там хлопці сплять... Спокійні, усміхнені... Їм чудові сни сняться... „Добре, що неня не дуже журиться... 15 літ мине як рік... Здивувався місяця, аж пристанув... — А це що? Давно я вже не бачив щось такого!...

А люди кзали, що то над На васильку, що зірвала його раном місяць зблід).

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗА

КЕНТОН, О. Тов. ім. Тараса Шевченка від. 115, повідомляє своїх членів, що річні збори відбудуться в середу, дня 25-го грудня, в годині 2-гій пополудні, в домі під ч. 2311 — 13-та вул. Норт Іст. Просимо всіх членів прийти на означений час. — Антін Бандрівський, предс.; Антін Клюс, кас.; Катерина Дрозда, секр.

ДІРБОРН, МІШ. Збори відділу 141 відбудуться в 29-го грудня, в годині 2-гій пополудні, в домі Евстахія Бутковського, 5015 Ровтер вул. Маємо до полагодження багато важних справ, тому кождий член має явитися на тих зборах. — Йосиф Якіма, предс.

ДО ШАНОВНОГО ЧЛЕНСТВА У. Н. СОЮЗА

Переглядаючи звіти, надіслані поодинокими відділами У. Н. Союза для поміщення їх у Пропамятній Книзі, можна завважити, що в них бракує згадки за тих, що дійсно заслужилися для Союзової справи, себто за тих, що придбали для Союза більше число членів. А чейже маємо між членством, між живими і мертвими, поважне число тих народних робітників, що їх наділено за їхню працю на Союзовім полі золотими медалями, перстенями, грошевими нагородами, похвальними листами і т. п. Щоб це направити і дати можність Шановним Членам і Відділам У. Н. Союза доповнити звіти з громад і відділів у той спосіб, щоб згадати в них про тих Союзовців, котрі причинилися до розбудови організації признанням для неї більшого числа членів, просимо надсилати оті доповнення до редакції „Свободи" найдалі до 15-го СІЧНЯ 1936 РОКУ. По тім реченці буде неможливо узгляднювати додатки, бо матеріял піде до друку. Просимо на це памятати і до цього застосуватись.

Редакція „Пропамятної Книги У. Н. Союза".

НА БІЖУЧІ ТЕМИ

ПОЛЬСЬКА ЛАГІДНІСТЬ.

Репетують польські агенти про польську лагідність. Ось, дивіться, звільнили з вязниць 25,000 вязнів.

Но це не всі вязні. Це тільки звільнено на те, щоби трохи зменшити тісноту в тюрмах.

Було в польських тюрмах 70,000 люда, тоді як ті тюрми були розраховані на 10,000 осіб.

Так, не хотячи, змалювали польські тюрми, польські вольности й польські порядки.

„МОГУЧА ФРАНЦІЯ".

У Парижі, в Франції, відбувається тепер сензаційний процес за справу відомого афериста Ставіського, в котру вмішані не тільки всякі авантурники, але й видні французькі політики.

Бувший французький міністер Шотам, що з великих французьких політиків через цю справу потерпів найбільше, говорив на суді:

„Наші повоєнні обичаї дуже розпущені. Ми думаємо забагато про гроші та думаємо забагадо за впливи. Наш політичний світ повний хитрих пройдисвітів, що живуть у найкращих зносинах з найбільше впливовими урядниками".

Замітно, що французький політик приписує всю цю моральну розпущеність повоєнним обставинам. Шкода, що не сказав він докладніше, як саме повоєнні умовини викликали моральну розпущеність у французів. Спеціяльно завинила тут війна, чи тільки самі повоєнні умовини, такі, як версайський договір?

ЧИ ПОЧНЕ ВОВК ТРАВУ ЇСТИ?

По такім вступі Шотам робить такий висновок:

„Ми мусимо зреформуватися. У тій реформі ми мусимо бути милосерні до осіб, але немилосерні до нашого поведення, яке ми мусимо вповні змінити".

Ці слова йдуть усупереч звичайним думкам, що жорстокою поведінкою проти поодиноких людей можна змінити систему.

Чи це справді життева мудрість, варта би спробувати, бо стара думка відай зовсім певно виказала свою нездібність зміняти людей та їх обичаї.

Одначе, чи можливо французам тепер реформуватися? Чи можливо їм змінити тепер повоєнні умовини, якби навіть їх захотілося? Чи не пробувала би Франція підняти себе вгору, тягнучи власними руками за вуха від своїх чобіт?

ДОЗРІЛА АМЕРИКА.

Д-р С. Паркес Кедмен, відомий американський радіовий проповідник, говорив з приводу своїх 71-ших уродин про свої враження з рідного краю, Америки, а спеціяльно, яке становища Америка займає між державами світа.

„Я чую", — говорив він, „що Америка дозріла достаточно, щоби бути в стані давати поради Европі, Азії й Африці у справах політики".

Якщо справді Америка хотіла би давати поради Европі, Азії й Африці в справах політики, то цим чи не доказала би Америка якраз те, що вона ще недозріла країна?

Бо чиж між людьми не сунуться з порадами іншим людям якраз ті, що самі ще не дозріли? Своє власне почуття нездібности радити собі ці люди пробують забрехати, доражуючи іншим.

РОСІЯ — РАЙ?

Кларенс П. Овкс, подорожник, лектор і письменник, що вернувся недавно з подорожі по Росії, говорив перед клюбом "Дельта-Ипсільон" про свої враження з цього краю.

Казав Овкс, що пересічний горожанин совєтів живе так, як нюйорчанин, що заробляє два доляри на тиждень.

Він додав, що найкращим способом вилікувати американських комуністів з комунізму було би заставити їх пожити місяць у совєтським Союзі.

Та комуністи це теж знають і тому вони жити в совєтським Союзі не збираються.

Чоловік із тактом усе памятає про день уродин своєї жінки, одначе ніколи не памятає, скільки літ скінчила жінка в той день.

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

ШАНГАЙСЬКА СОТНЯ О. Ч. С.

Прочитали ми в „Свободі" новинку, що на Далекому Сході: українське військо, українська сотня! Як та справа дійсно мається, хочу подати до відома нашому загалові.

Головна команда Організації Чорноморської Січи вже з початком цього року повела енергійну працю для розбудови нашого січового організаційного життя. Вже в лютім порозумілись ми з Далеким Сходом. У першій мірі з Шанґгаєм та Харбіном. В Шанґгаю ми вже змогли зорганізувати нову сотню Організації Чорноморської Січи.

Першим і щирим прихильником нашої думки став п. О. Вонсович, з яким ми вели й ведемо дальше сталє листування. Він, як військовий знавець, взявся до справи по військовому, так, що по кількох місяцях приступив до формування першої сотні Чорноморської Січи. І дня 20. і 21. вересня 1935 р. в домівці громади в Шанґгаю відбулись перші основні сходини для оснування нової сотні. На приказ головної команди п. О. Вонсович обняв керму сотні і зістав іменований комендантом шанґгайської сотні наказом головної команди в листі ч. 355/35.

У свойому листі з Шанґгаю пише п. О. Вонсови таке:

„Згідно з Вашим розпорядженням я переняв на себе обовязки команданта, з якого приводу мав доклад в Управі Громади в цілі використування помешкання Громади та в цілі інформаційній. Управа Громади прихильно поставилась до нашої ідеї та дозволила користуватись помешканням Громади, коли буде потрібно.

„В днях 20 і 21 ц. м. (вересня) відбулись наради молодих добре знаних мною людей у кількости семи осіб, яким роблено пояснення щодо цілі заложення організації, її завдань і т. ін. Цілі та завдання Організації Чорноморської Січи дуже подобались, це відразу піднесло настрій у присутніх та всі як один рішуче висловились, що лиш шляхом бойової організації, побудована на дисципліні та відповідальности можна щось зробити. Тому всі сім висловили своє бажання вступити в Сотню Чорноморської Січи, під командою команданта Олександра Вонсовича та головною командою Організації Чорноморської Січи в Америці та Канаді. За це кожного перепитували зокрема. Називаю їх подаю: 1) Олександер Вонсович, 2) Микола Кривенко, 3) Йосиф Голумбовський, 4) Олександер Войтенко, 5) Юрій Шпига, 6) Гаврило Тоцький, та. 7) Олександер Смалько.

„До одержання від Вас відповіди залишаємось з проваджениям збірок два рази на тиждень у цілі самоосвіти, обміни думок та полагодження справ внутрішнього порядку.

„На перших же зборах вибрано на виконання обовязків секретаря п. Гаврила Тоцького, та скарбника п. Миколу Кривенка. Вище згадані 7 осіб до одержання від Вас усіх інструкцій будуть рахуватись ядром організації в цілі зорганізування повної сотні. Тому не дивуйтесь, що наша кількість буде невелика, бо рахуємо на якість. Командант Чорноморської Січи, шанґгайської сотні, Далекий Схід, ч. 1./1. О. Вонсович, в. р."

Ось і ясна відповідь на новинку, що в Шанґгаю „Українська Сотня". Це є наш чи не найкращий здобуток у ювілейному році нашої організації. Ідея січова не вмирає, а знаходить належне розуміння серед нашої еміґрації. І дійсно вона для нас свята, несплямлена й дорога, бо за неї клали свої голови герої української нації. Час нам добре призадуматись, чи знову січова ідея не вирине у новому зриві нашої нації, бо хтож стане у військові ряди на границях відродженої української держави як не січовик? Хтож буде захисником берегів нашого Чорного моря, як не „Чорноморська фльота"? А в її рядах знайдуть місце підготовані вже від нині кадри Чорноморців в Організації Чорноморської Січи, яка побудована на військовій дисципліні й відповідальности і є ведена під одним проводом і під одною думкою добра нашої поневоленої нації. Наказ нації є нам найвищим наказом і йому ми покоряємось слухняно в рядах О. Ч. С.

Степан Фік,
організатор О. Ч. С.

ПАМЯТАЙ, ЛЯШЕ!

Ти, ляше, загарбав у бандитський спосіб Холмщину, Полісся, Підляше, Волинь і Галичину, себто ті українські землі, до яких не маєш найменшого права.

Памятай, що ти ніколи не будеш на тих землях спокійно сидіти, поки вони будуть належати до Польщі.

Памятай, ляше, що ти судиш у Варшаві не кількох українських революціонерів, а цілий український нарід, що хоче, щоб загарбані тобою українські землі були самостійними і під українською владою.

Памятай, що кривди, які ти заподіваєш українському народові, будуть пімщені, а зі сліз, які течуть по польських тюрмах, виростуть нові местники, що відімстять „пацифікацію", яку добре памятаємо, як і такі суди, як отой варшавський.

Памятай, ляше, що ми добре памятатимемо за те, що ти хочеш добити український нарід у тім часі, коли він кріпавиться в боротьбі з червоними катами — з Москвою.

Памятай, що не поможуть тобі провокатори, ні твої конфіденти, ні наші угодовці. Бажання українського народу до волі і своєї держави вже не година придушити ніяка сила!

Чи хочеш, лаше, чи ні, але так є, що й варшавський процес переконає нас, що ідея революційної боротьби з ворогами державної самостійности українського народу вже ввійшла в широкі маси нашого народу. А це є запорукою, що наше визволення недалеке.

Слава Україні!

Г. Туркевич,
Сиракюз, Н. Й.

— Знаєш, уже не багато бракувало, а я був би оженився!

— Так? А скільки бракувало?

Дм. Словітський.

ДЕСЬТАМ У ЛІСІ.

Десьтам в лісі шумить сосна,
Дуб скрипить, вода клекоче,
За горою місяць сходить,
Чорні тіни, срібне клоче.

Сніг блистить, зір міріяди
В темно-синім фірманенті,
В душі мило, серце раде
В ночі, і лише в моменті.

Бо за хвилю знов спогади,
Знов погане життя буде..
Літай, думко, бистра мріє,
Хай серце тугу забуде.

Десь там в лісі шумить сосна.
Гей, Словіто моя мила,
Все минає, забуваєсь,
Тебе забути — не сила!

ЖИДИ НА ПРОВІДНИХ СТАНОВИЩАХ У СССР.

В столиці Совдепії, Москві, де містяться центральні уряди, є 150,000 урядовців жидів. В Політбюрі, що є фактичним урядом Совдепії, на 59 членів усього 3 не є жиди, а решта все жиди; ось деякі з них — Байман, Гамарнік, Каганович, Літвінов (Маєр-Валах-Фінкельштайн), Блюмберґ, Крішман, Розенгольц, Вайнберґ і інші. В комісаріяті заграничних справ шефом є жид Літвінов; з його трох прибічників Карахан напів-жид, а Брілянт-Сокольников жид; усі секретарі Літвінова жиди: Шмок, Морстінер, Ештайн.

Шефом другої секції Заходу (центральна Европа й Балкани) є жид Штерн, а його співробітниками жиди — Ліндо, Шапіро, Левін і Кантер. Шефом третьої секції Заходу (англьо-ром. краї) і співробітниками є жиди — Рубінін, Вайнберґ, Столяр. Дорадниками совєтського амбасадора у Франції є жиди Розенберґ (він є заразом заступником при Союзі Націй) і Ґіршфельд. В Німеччині амбасадором є жид Суріц, його секретарем жид Ґіршфельд, віцеконсулем жид Каплан, військовим аташе жид Ґордон, членами торговельної делеґації жиди — Фрідріхзон, Вайнштайн. В Англії амбасадором є жид Майскі-Штайнман, дорадником жид Коґан. Подібний образ бачимо й по інших закордонних представництвах. Шефом політичної централі „красної армії" є жид Гамарнік; його помічниками є жиди Озоль і Булін. Жидами є шефи військових секторів Блюменталь і Рейзін. Жидами є інспектори армії Берлин, Райтман, Політман, Кацільзон. Спеціяльним комісарем при команді військ на Далеким Сході є жид Ароштам, комісарем при балтійській фльоті жид Рабіновіч, комісарем над Волгою жид Мезіс, а на північному Кавказі жид Шіфрес. На чолі ГПУ стоїть жид Ягода-Гершел; його помічником є жид Атранофф-Сорензон. Шефом місць заслання є жид Мендель Берман; його трома помічниками є жиди Рапапорт, Каган і Фірін. Шефом усіх тюрем є жид Хайм Атар. На чолі закордонної торгівлі стоїть жид Арон Розенгольф, на чолі державних кооператив жид Зеленські, в державнім банку жид Марязін, в легкій індустрії — Козлевскі-Любімоф, в аліментації — Калмановіч, в головних трестах — Ґінсберґ, Ґуревіч, Трахтер і Марґуліс — у проводі торговельних палат стоїть Савич Брон. Преса є в руках жидів Радека-Собельсона, Вайнберга, Найсфіца й інших.

Дм. Словітський.

СЛАВА

Слава — це мряка густа...
Хто собі слави шукає,
Цей глибоко не думає,
В нього голова пуста.

Віки проминуть, підуть...
Як ті хвилі розійдуться,
І як у піску зітруться,
Наче муравлина путь.

А колись, а колись...
Земля, сонце, ясні зорі,
Як ті каплі в бурі в морі
Дрібним пилом розлились.

Слава — це дим, марнота!
Ти про славу не борись;
Думай, в природу дивись
І люби своє життя.

Мати: Діти! чи ви мусите все сваритися? Не можете бути одної гадки?

Синок: Та ми є, мамо, одної гадки: Юрчик хоче більший кусник чеколяди, а я також!

— Панно Ірцю, чи то ви при телефоні?
— Я.
— Я хотів би вас спитатися щось важного!
— Прошу дуже.
— Чи не схотілиб ви бути моєю жінкою?
— Добре, одначе хто при телефоні?

ЯК МИ ПОМАГАЄМО РІДНОМУ КРАЄВІ.

БОТЛЕР, ПА.

З панахиди на інвалідів.

У неділю, 10 листопада ц. р., в українській православній церкві св. Петра і Павла в Ботлер, Па., о. Лука Качор відправив панахиду за поляглих героїв Української Армії, потім зібрав в церкві збірку в сумі $19.25. Збірку призначено на інвалідів і вислано через Обєднання.

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, ПА.

На „Жіночу Долю".

Дня 10. листопада відбулася в громадян Головатих забава, що її уладила як несподіванку для свойого мужа Михайла в день його уродин його дружина, щира українська патріотка й народня працівниця, пані Марія Головата. Якби таких патріотів як громадяни Головаті було поміж нами якнайбільше, тоді й українська народня нива не заросталаб усяким хабаззям, бо булоб і кому виполоти.

При веселій забаві не забуто і про патріотичне діло. Між усякими тоастами і балачками п. М. Рибак підкреслив таке:

Доти українська справа визвольного руху не увінчається успіхом, доки до боротьби за цю справу не станемо ми в плече в плече. І то не лише ми, українська мужва, як то бувало давніше, але й наше українське жіноцтво. Ми повинні враз орати нашу народню українську ниву й класти скибу при скибі під плодюче зерно.

Тож не лишаймо наших жінок при їхній щоденній праці, чи то в дома, чи поза домом, а даймо їм змогу організуватись, підтримуймо їхні організації й не лишаймо їх при тій праці лише з їхніми зусиллями, а помагаймо їм морально і матеріяльно. Даймо їм змогу, щоб вони більше читали і в такий спосіб освідомлялись. Памятаймо на цей факт, що які жінки, такі мами, які мами, такі їхні діти й такий цілий нарід.

При кінці попросив п. Рибак гостей, щоб зложили жертву на пресовий фонд „Жіночої Долі", зазначуючи, що „Жіноча Доля" за час свойого десятьлітнього існування багато причинилась до освідомлення українського жіноцтва, а особливо до освідомлення світом забутої української селянки.

Жертви зложили по $1: М. Головатий, О. Бабяк, М. Несевич, М. Рибак, Гайовий, Н. Н., Розалія Кісь; Хеміб 50 ц. Разом 7.50. Гроші вислано до краю через Обєднання.

Присутня.

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ.

СИРАКЮЗ, Н. Й.

Свято Української Державности.

Заходом укр. греко-кат. парохії св. Івана Хрестителя відбулося в неділю, 1. грудня ц. р., Листопадове Свято.

По вечірні о. С. Побуцький з Обурн, Н. Й., в асисті місцевого пароха о. М. Кузева відправили панахиду за поляглих героїв і мучеників за волю України. Підчас панахиди співав церковний хор, під проводом дяковчителя Й. Заяця, а члени з тов. Укр. Січ, від. 282 У. Н. Союза, виступили з своїми прапорами.

Перед панахидою о. М. Кузів виголосив відповідну проповідь, у якій представив велич тої посвяти і незрівнаної жертви, що її принесли герої, поляглі в бою за Украну. По панахиді була збірка, яка принесла $11.

Точно в годині 8-мій вечором почався святочний концерт в Укр. Народнім Домі.

Галя була виповнена тими громадянами, котрим лежить на серці неволя нашого народу та котрі вірять у скорий прихід другого Листопада.

Свято почалося піснею „Боже великий", яку відспівав шкільний дитячий хор під проводом п. Й. Заяця. Опісля о. М. Кузів відкрив свято привітом, подав порядок програми та короткими словами вказав на значіння Листопадових Днів.

Потім наступали дальші продукції. А то: „Де Дніпро наш", відспівав хор школярів, „До бою", деклямація Юлії Гнатко. „Приходить час", деклямація Марії Майкович. „Сай оф май Ленд", деклямація Анни Гнатко. „Ми гайдамаки", спів школярів.

Святочну промову виголосив о. С. Побуцький з Обурн, Н. Й., вказуючи на великі подвиги нашого українського чароду в часі Листопадових днів та висказуючи віру, що прийде ще другий „Перший Листопад", який принесе волю українському народові.

Потім наступила друга частина програми: „Ви жертвою в бою", відспівав хор. Гром. В. Осухівський взивав памятати за світлі Листопадові дні, а з ними і за борців України, які остались інвалідами. Збірка на галі принесла $18.

„Україно Мати", відспівав хор, „Брати", деклямація Г. Туркевича. „Гей ви, Стрільці Січові", хор.

Кінцевим бесідником був гром. Іван Пігуляк, що взивав до дальшої боротьби з ворогами, поки їх не проженемо з української землі. Свято закінчено гимном: „Ще не вмерла Україна".

Ввесь дохід зі свята, приближно $30, призначено для інвалідів. Гроші переслав парохіяльний уряд до краю через Обєднання.

При кінці годиться зазначити, що було любо глядіти на діточок — виконавців програми. Але набудуче наша громада повинна старатись такі свята відбувати з більшим підйомом духа, громадно і зєднано. На святочний концерт був вступ вільний, але не було стільки людей, скільки повинно бути. Деж ви були, ви язикові патріоти? Чи ви так збайдужніли до нашої традиції? Час опамататись бодай у Листопадові Дні.

Друге: чому не подано оголошення про свято до часопису? А чейже це має значіння, бо є люди, які мешкають подальше і не мають спромоги довідатись, коли таке свято. Вірю, що набудуче наші національні свята будуть у нашій громаді вже успішніші, що дай, Боже.

Г. Туркевич.

МІННЕАПОЛІС, МІНН.

Листопадове Свято.

Наша громада відсвяткувала Листопадове Свято дня 17. листопада. Простора саля була виповнена, а настрій був дійсно святочний.

Перед святом о. М. Мартинюк відправив панахиду. Місцеве тов. Січ стояло в рядах у повних лентах, а сестриціво зі світлом. Це додавало святові врочистости.

Концерт зачався точно, як заповіджено. Хор був знаменито вишколений нашим парохом. По відспіванню американського гимну наступило вступне слово п. О. Шабатури, якого знаємо як доброго бесідника. Коротко, але дуже ядерно зясував він присутнім вагу цього великого свята. Пані М. Кіт віддеклямувала дуже гарно „На спомин борцям". Соль панни Кузів на пяні випало чудово, а гра на гармонії панни А. М. Кіт то вже подобалася всім надзвичайно. Вдатно вийшов теж дует панночок А. Бачинської й Анни Романюк. А хорові треба теж дати повне признання.

Наш парох це живий свідок Листопадових Днів. І тому його промова про Січових Стрільців і нашу боротьбу зворушила всіх до сліз.

Кінцеве слово виголосив п. М. Канюк. В програму входили 14 точок.

Зібрано $54.80. По відрахуванні розходів вислано до Обєднання $87.30 з призначенням на інвалідів у краю.

Жертвували по $1: М. Хас, Ю. Федюк, Н. Дмитрук, В. Сопотюк, Т. Ґілецький, К. Сокіл, О. Семирозум, о. М. Мартинюк, І. Козик, І. Процай, П. Федорців, П. Вонс, І. Туркон, І. Кіт, В. Рефцьо, І. Сухорович, Й. Ґреськів, П. Гавриш, Іл. Готра, Н. Кіт; Н. Кучинський 75 ц.; по 50 ц.: К. Кузів, В. Телявський, Т. Вонс, Софія Харчишин, Н. Волович, П. Огринчук, Ф. Ірха, І. Шміґановський, Р. Бачинський, А. Бачинська, М. Канюк, М. Кіт, Й. Процьків, Н. Бойко, Д. Вовк, І. Павчук, В. Ґреськів, О. Готрівчан, Н. Симотюк, П. Чучман, О. Шабатура, М. Хич; по 25 ц.: Н. Мельниківський, С. Романюк, Й. Метюк, А. Огринчук, В. Сухорович, А. Сухорович, А. Романюк, І. Касіянчук, Д. Менюк, М. Садовський, Ю. Мандзин, А. Степанчик, Е. Шабатура, О. Козик, О. Семирозум, М. Віцентів, С. Сопотюк, А. Пікула, М. Романюк, І. Скрипець, Г. Кошляк, І. Олійник, П. Мандюк, П. Яворський, пані Сокіл, Н. Гусак, Л. Харчишин.

Василь Сопотюк.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

Міщух (на селі): — Кілько літ має ця ваша корова?

Господар: — Щойно скінчила два роки.

Міщух: — А я дурний питаюся! Таж це розуміється само зі себе, бож має два роги!

ТАРЗАН І ОГНЕННІ БОГИ. (56)

Як ніч запала, а Джері не вертався до табору, Томі Волш занепокоївся. Він негайно вислав обляву на його пошукування. Люди вийшли в ріжні напрямки. Він самий, з малим машиновим крісом у руках, вів відділ з 4 осіб. Цілу ніч вони шукали, але все було надаремно.

Над ранком вони вернулись до табору на снідання. Тут вони стрінули дивну групу абабів і чорних. Тобанга, їх начальник, поздоровив їх як приятелів та почав з ними говорити. Це була громадка, що покинула табор Ґарета.

Накінець Тобанга заявив Волшеві: „Ми далі не йдемо. Ми йдемо домів". „Що значить: домів?" — відворкнув Томі Волш. „Ви лишаєтеся тут, поки не знайдемо бвана Джовнса". „Ні!" — відповів чорний твердо. „Мої приятелі бачили в ночі чортівське світло. Ми йдемо на полудне".

Томі Волш не знав нічого про таємниче світло, котре страшило цих забобонних людей. Це все виглядало йому на велику дурницю, і він не думав, щоб така дурниця казала йому покидати приятеля, та ще в такім дикім краю. Але вони всі були узброєні, і їх було багато, а він був один.